

LESSON STUDY

Παπαναστασίου Ευθυμία ΕΔΙΠ
ΤΕΕΠΗ ΔΠΘ 2022

Τι είναι η LESSON STUDY (LS);

είναι ένα συνεργατικό μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης και μάθησης των εκπαιδευτικών

Κατά την εφαρμογή του οι εκπαιδευτικοί:

- ☞ Συγκροτούν μια ομάδα
- ☞ Συνεργατικά σχεδιάζουν ένα μάθημα ή μία εκπαιδευτική ή εκπαιδευτικές δράσεις / δραστηριότητες
- ☞ Την παρατηρούν κατά την εφαρμογή της, και
- ☞ Μετά την ολοκλήρωσή της την μελετούν αποσκοπώντας στην ενδυνάμωση των θετικών στοιχείων και στην βελτίωση των αδύναμων

Λέξεις «κλειδιά»

- Ομάδα
- Ικανότητες συνεργασίας/συνδιαχείρισης στην ομάδα
- Η συνεργασία - συνυπευθυνότητα
- Παρατήρηση - αλληλοπαρατήρηση
- Αναστοχασμός-Ανατροφοδότηση
- Επανασχεδιασμός

Σκοπός της LS

Η βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης των μαθητών στην τάξη

Βασίζεται στη:

- Συνεργασία
- Αναστοχασμό
- Ανατροφοδότηση

Οι εκπαιδευτικοί στην τάξη έχουν το ρόλο του ερευνητή για την επαγγελματική τους ανάπτυξη και για όφελος των μαθητών τους

Λίγα λόγια...

Θεωρήθηκε ένας αποτελεσματικός τρόπος για την βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης από το 1999 → Stiegler & Hiebert: The teaching gap

Προσέλκυσε εκπαιδευτικούς από όλο τον κόσμο

Jugyou Kenyuu 授業研究

Οι Ε. : - σχεδιάζουν συλλογικά, παρατηρούν και αναλύουν πραγματικές διδασκαλίες στην αίθουσα (Leweis et al 2006, p 273)

- κάνουν μια σειρά συνεργατικών αναστοχαστικών πρακτικών (Dudley 2015, p. 3)

Κatakami (2011) : Σκοπός της μεθόδου LS : Η κατασκευή μιας θεωρίας μέσα από την πράξη που μπορεί να βελτιώσει στην τάξη την ποιότητα τόσο της διδασκαλίας όσο και της μάθησης.

Αρχή 1870. Τα σχολεία στην Ιαπωνία άρχισαν να λειτουργού όπως στο Δ. κόσμο.

Marion McCarrell Scott: Κλήθηκε να διδάξει σύγχρονες μεθόδους. Οι δάσκαλοι εκπαιδευόταν προετοιμάζοντας τα σχέδια μαθήματος σε συνεργασία με άλλους δασκάλους, παρατηρώντας και συζητώντας μια δειγματική διδασκαλία. Αργότερα οι εκπαιδευτικοί διαμόρφωσαν τις δικές τους μεθόδους διδασκαλίας και δεν μάθαιναν πλέον μεθόδους από ανώτερους τους.

Δημιούργησαν αρχεία εκπαιδευτικών πρακτικών (jugyou kiroku 授業記録) και τα χρησιμοποίησαν για να αναστοχαστούν τις πρακτικές τους μέσα στις εκπαιδευτικές κοινότητες.

Έτσι δημιουργήθηκε η μέθοδος Lesson Study

Μορφές Lesson Study

1. **Εσωτερική διαδικασία** μεταξύ των εκπαιδευτικών σε μια σχολική μονάδα (υποστήριξη από προσοντούχα άτομα, που έχουν το ρόλο του Συμβούλου)
2. **Ανοιχτή** και **ευρεία** διαδικασία, εστιασμένη στην αξιολόγηση μιας καινοτομίας που εισάγεται ή μιας μεταρρύθμισης που προτείνεται από το υπουργείο (οι διαδικασίες λαμβάνουν χώρα σε συγκεκριμένο σχολείο και μπορούν να παρακολουθήσουν, αφού προσκληθούν, όλοι οι εκπαιδευτικοί της περιοχής ή και της χώρας κάποιες φορές. Lesson Study Open Houses (Kokai Yugyo/ Kokai Kekyuu yugyo) (Ρεκαλίδου 2012, σ. 102).

Γιατί LS?

Έχει αποδειχτεί ότι συμβάλει σημαντικά στην **βελτίωση των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτικών δράσεων ή του μαθήματος** και στην **μάθηση των μαθητών**.

Τι λένε τα αποτελέσματα των ερευνών

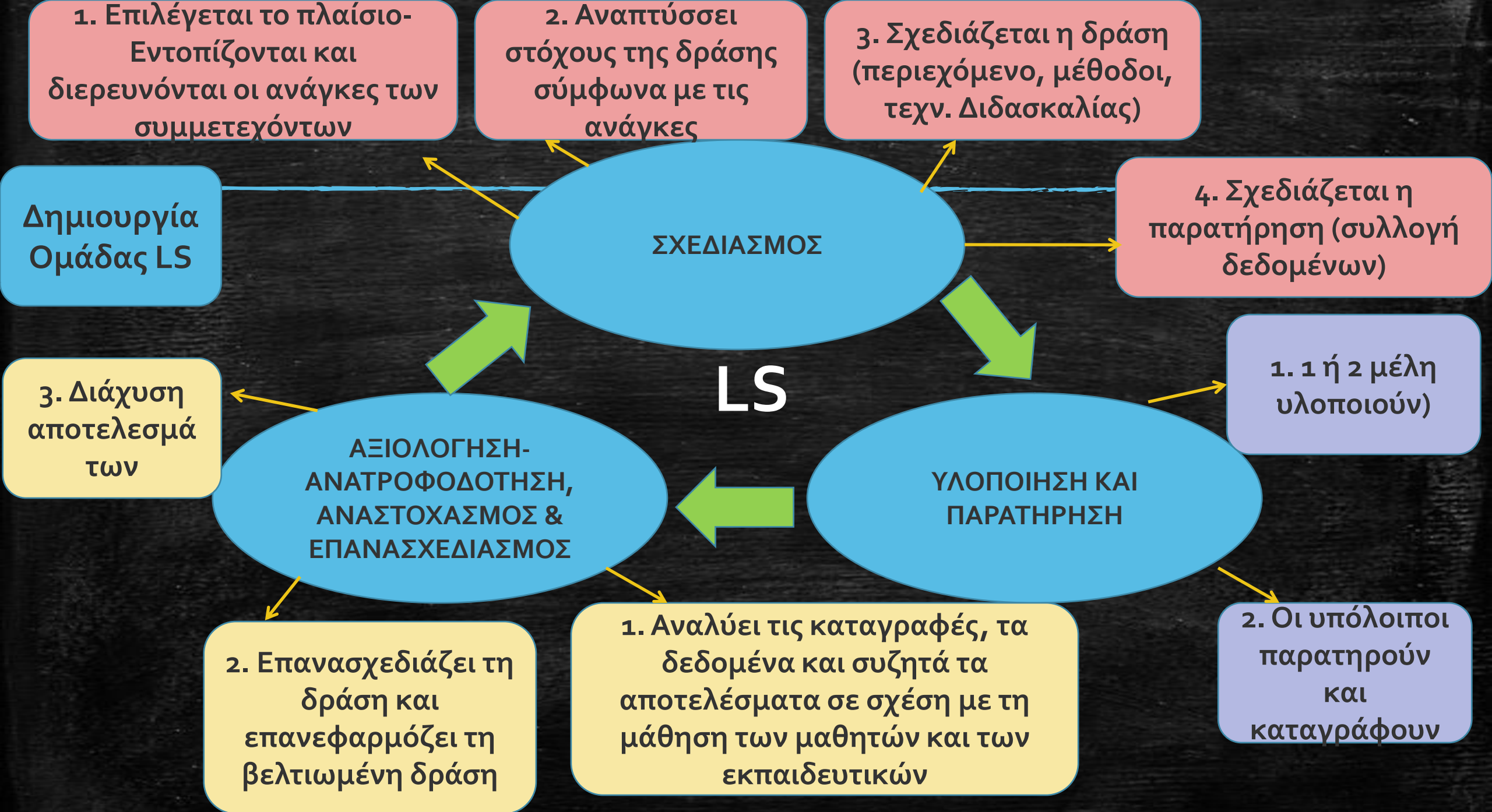
- Προάγει την κουλτούρα της συνεργασίας και την ενεργή συμμετοχή όλων με σκοπό τη μάθηση των εκπαιδευόμενων
- Συμβάλλει στην ανάπτυξη
 - κριτικής σκέψης
 - Ανατροφοδότησης
 - **Αναστοχασμού**
 - Αυτοαξιολόγησης

Δυσκολίες και περιορισμοί

- Η διαμόρφωση κουλτούρας συνεργασίας
- Χρόνος που απιατείται να διαθέσουν οι εκπαιδευτικοί
- Χρόνος για να διαπιστωθούν τα αποτελέσματα
- Το θεσμικό πλαίσιο
- Η πολύ καλή γνώση

(Lewis, 2006, Lewis, Perry, Hurd, 2004; Fernandez, Cannon, Chokshi, 2003; Williams & Plummer, 2010 ; Bruce & Ladky, 2009; Lee, 2008)

Η μέθοδος LS εφαρμόζεται κυρίως από
φοιτητές ή εκπαιδευτικούς που πρόκειται
να ξεκινήσουν την καριέρα τους ή
βρίσκονται στον πρώτο χρόνο της
επαγγελματικής τους πορείας.

Δημιουργία ομάδων LS

Οι φοιτητές συγκροτούν την ομάδα της LS

Προτείνονται ομάδες των **3-5** μελών το πολύ για να υπάρχουν πολλαπλές οπτικές.

Συχνά τα μέλη της ομάδας έχουν κοινά επιστημονικά πεδία αλλά η LS προτείνεται και σε διεπιστημονικές προσεγγίσεις. Όταν για παράδειγμα εκπαιδευτικοί από διαφορετικά επιστημονικά πεδία πρόκειται να εφαρμόσουν ένα από κοινού πρόγραμμα ή όταν έχουν κοινούς στόχους

Σχεδιασμός

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

**1. Επιλέγεται το πλαίσιο-
Εντοπίζονται και
διερευνούνται οι ανάγκες των
συμμετεχόντων**

1. Πλαίσιο και εντοπισμός της ομάδας στόχου και διερεύνηση των αναγκών του.
 - Συνιστάται μια πρώτη εμπλοκή της ομάδας φοιτητών με το πλαίσιο (νηπιαγωγείο) και τη διερεύνηση των αναγκών των συμμετεχόντων (πληροφορίες από υπεύθυνος, ερωτηματολόγιο ίσως, συζήτηση με τα παιδιά, στοιχεία από καταγραφές κλπ).
 - Ανάλυση των αναγκών και προσδιορισμός των στόχων

2. Ανάπτυξη στόχων της δράσης σύμφωνα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων.

2. Αναπτύσσει
στόχους της δράσης
σύμφωνα με τις
ανάγκες

- ➔ Ο στόχος/οι αποτελούν την σπονδυλική στήλη και το λόγο ύπαρξης της δράσης και της παρατήρησης.
- ➔ Οι στόχοι μπορεί να περιλαμβάνουν και ανάπτυξη / καλλιέργεια αξιών, δεξιοτήτων, ικανοτήτων, στάσεων, συμπεριφορών κλπ.
- ➔ Ποια ήταν τα δείγματα που οδήγησαν στην ομάδα στην απόφαση για τον στόχο.
- ➔ Η σαφήνεια του στόχου (να συζητηθεί πόσο σαφές είναι σε όλους και ότι το νόημα της δράσης είναι ίδιο για όλους στην ομάδα).

3. Σχεδιάζεται η δράση (περιεχόμενο, μέθοδοι, τεχν. Διδασκαλίας)

3. Σχεδιασμός του μαθήματος.

- Στη διάρκεια του σχεδιασμού τα μέλη της ομάδας επιδιώκουν να **υιοθετούν την οπτική των εκπαιδευομένων**. Πως θα σκέφτονται, θα αντιλαμβάνονται, θα ερμηνεύουν, θα κατανοούν;
- **Τι** δράσεις σχεδιάζω (περιεχόμενο);
- **Πως** θα οργανώσω τις δράσεις (στάδια / φάσεις εξελίξεις);
- **Που** τις σχεδιάζω (χώροι οποίοι εμπλέκονται, διαμόρφωση κλπ);
- **Πότε** και για **πόσο** σχεδιάζω τις συγκεκριμένες δράσεις (χρόνος την ημέρα, το χρόνο, διάρκεια κλπ).
- **Με ποιους τρόπους** – μέσα (τεχνικές, εκπαιδευτικό υλικό, τρόπος χρήσης, οπτικό ακουστικά μέσα κλπ). Οι δράσεις βοηθούν τους συμμετέχοντες να πετύχουν τους στόχους;

4. Σχεδιάζεται η παρατήρηση (συλλογή δεδομένων)

4. Σχεδιασμός των στρατηγικών συλλογής δεδομένων.

Η ομάδα συσκέπτεται:

- Τι θα τους βοηθήσει **να κατανοήσουν** / να προσδιορίσουν, να **«δουν»**, να **«ακούσουν»** αυτό το οποίο μελετούν σε σχέση με το **«τι»** κατέκτησαν οι μαθητές; Ποια ήταν η πρόοδος τους στην πορεία τους για το στόχο.
- **Σχεδιάζει:** Αποφασίζει ποιες πιστεύει ότι θα είναι οι **ενδείξεις της μάθησης / κατάκτησης μιας δεξιότητας ή τις δυσκολίες που την εμποδίζουν.**

Με ποια μέσα θα γίνει καταγραφή για να συλλέξουμε τα αποδεικτικά στοιχεία μάθησης/κατάκτηση των στόχων;

- ✓ Σχάρα παρατήρησης (συγκεκριμένα σημεία που θα έχουν επιλεγεί, τα οποία θα παρατηρεί και θα καταγράφει, είτε με ποιοτικά στοιχεία για παράδειγμα ποιες συμπεριφορές προσδιορίζουν την Χ στάση, είτε με ποσοτικά στοιχεία για παράδειγμα πόσες φορές εμφανίζεται η συμπεριφορά)
- ✓ Βίντεο.
- ✓ Ατομικά ημερολόγιο αναστοχασμού.
- ✓ Αντιπροσωπευτικές συνεντεύξεις των συμμετεχόντων (Dudley 2003, 2014a, 2014b) κλπ.

Από ποιες πηγές πληροφοριών θα αντλήσουμε τα δεδομένα μας;

- ✓ Παρατήρηση συμπεριφορών.
- ✓ Γραπτά των εκπαιδευομένων (δηλαδή δείγματα εργασιών τους).
- ✓ Αλληλεπιδράσεις.
- ✓ Μη λεκτικές μορφές επικοινωνίας κλπ.

Συζητήστε τα θέματα υποστήριξης πριν προβείτε στην υλοποίηση
όπως την κατανομή των ρόλων:

Ποιοι θα εμπυχώσουν; (Τα μέλη της ομάδας της LS).

Ποιοι θα παρατηρούν; (ποια μέλη της ομάδας / χρήση εξωτερικού
παρατηρητή / κριτικός φίλος – επόπτης).

Υλοποίηση – παρατήρηση.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Σ' αυτή τη φάση ένας ή δύο υλοποιεί/υλοποιούν και οι άλλοι παρακολουθούν για να παρατηρήσουν στοιχεία για ότι εξειδικευμένο έχει αποφασίσει ομάδα.

Εάν έχετε σκοπό να δημοσιεύσετε την εφαρμογή σας οι συμμετέχοντες ενημερώνονται και θα πρέπει να δώσουν τη συγκατάθεσή τους.

Η παρατήρηση με βάση τη LS εστιάζει στην διαδικασία, στον εκπαιδευόμενο και στο «πώς απαντά» αυτός στην εκπαιδευτική διαδικασία. Δεν παρατηρείται το μέλος που υλοποιεί αλλά η διαδικασία και πως αυτή συμβάλλει στο να προχωρήσουν όλοι ένα βήμα παρακάτω.

Οι παρατηρητές είναι βοηθητικό να έχουν αντίγραφο σχεδίου δράσης και οτιδήποτε πρόκειται να χρησιμοποιηθεί από τους εκπαιδευόμενους και το πρωτόκολλο παρατήρησης.

Συνεδρίες ανατροφοδότησης αναστοχασμού και επανασχεδιασμο

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-
ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ,
ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ &
ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

1. Αναλύει τις καταγραφές, τα δεδομένα και συζητά τα αποτελέσματα σε σχέση με τη μάθηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών

Αμέσως μετά το τέλος η ομάδα συνεδριάζει θέτοντας προς συζήτηση στοιχεία που συνέλεξαν.

Αναλυτικά παρουσιάζει τα στοιχεία και κατόπιν τα αναλύει.

1. Παρουσίαση.

1.1. Για τον/τους εμπυχωτή/ες:

Αρχικά παρουσιάζει ο/οι εμπυχωτής/τες που υλοποίησαν:

- Τι από αυτά που συνέβησαν ήταν εκτός των προσδοκιών τους και τι από αυτά που συνέβησαν ήταν εντός των προσδοκιών τους.
- Σχολιάστε, συζητήστε τις αρχικές εντυπώσεις για το τι μάθατε στη διάρκεια του σχεδιασμού και της υλοποίησης της δραστηριότητας.

1.2. Για τους παρατηρητές.

Οι παρατηρητές μιλάνε ο καθένας για το τι παρατήρησε αναφορικά με ό,τι είχε σχεδιαστεί.

Συγκεκριμένα:

- Τι παρατηρήσατε ως προς το αν οι συμμετέχοντες σας κατακτούσαν το στόχο μέσα από την εξέλιξη της δράσης και με τον τρόπο που την είχατε προβλέψει.

2. Ανάλυση των στοιχείων της μεθόδου.

2.1. Με βάση τα παραπάνω η ομάδα εκτιμά την **επίτευξη** του στόχου από τους εκπαιδευόμενους.

2.2. **Τι** και **πως** θα μπορούσε να βελτιωθεί η μέθοδος; Με βάση τα στοιχεία της συνεδρίας αποφασίζεται ή δεν αποφασίζεται επανασχεδιασμός και τι θα μπορούσε να επαναληφθεί όμοια σε μία επόμενη συνθήκη **καθώς και τι** θα διαφοροποιηθεί.

2. Επανασχεδιάζει τη
δράση και
επανεφαρμόζει τη
βελτιωμένη δράση

Επανασχεδιασμός και ενδεχόμενη επανεφαρμογή ξεκινώντας νέο κύκλο.

Η ομάδα επανεξετάζει προσεκτικά κρίσιμα στοιχεία της δράσης και συναποφασίζει.

- Εάν η ομάδα σταματήσει ή αν συνεχίσει είτε με **ένα νέο** μάθημα είτε με τον **επανασχεδιασμό** του μαθήματος ή της δράσης ενσωματώνοντας όλες τις **βελτιώσεις** που προτάθηκαν. (**Αφορμή** για παράδειγμα μια περίπτωση ενός λάθους από τους μαθητές ή μιας παρερμηνείας. Η ομάδα παίρνει αποφάσεις να τροποποιήσει την **μέθοδο**, την **σειρά των ερωτήσεων**, τα **υλικά μέσα** ή **άλλες παραμέτρους**).
- Η νέα υλοποίηση απέχει χρονικά λίγες μέρες από την προηγούμενη και πραγματοποιείται από άλλο εκπαιδευτικό της ομάδας στην ίδια ή και σε άλλη τάξη. (Ρεκαλίδου 2012)

Τι μάθαμε από αυτή την εμπειρία;

- Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν τι έχετε μάθει για το «**τι λειτούργησε και τι δεν λειτούργησε**»; Τι αναθεωρήσεις μπορεί να κάνετε για να σας βοηθήσει καλύτερα στην επίτευξη των στόχων σε μια επόμενη δράση;
- Ακόμα και αν η μελέτη δεν πετύχει όπως σχεδιάστηκε βοηθά τους εκπαιδευτικούς να δουν την **επίδραση** της εμπυχωτικής και μαθησιακής διαδικασίας στην κατάκτηση των εκπαιδευομένων αλλά και στην δική τους βελτίωση.

Διάχυση αποτελεσμάτων

3. Διάχυση αποτελεσμά των

- Έκδοση;
- Άρθρο;
- Παρουσίαση σε συνέδριο;
- Κάτι άλλο;

Σχεδιασμός

Υλοποίηση – παρατήρηση

Συνεδρίες ανατροφοδότησης
αναστοχασμού και επανασχεδιασμού.

Είναι δυνατή η εφαρμογή της LS σε άλλες χώρες;

Προέρχεται από την Ιαπωνία ➡ Συγκεκριμένα πολιτιστικά στοιχεία

Είναι δυνατή η εφαρμογή της μεθόδου σε άλλες χώρες, με άλλες συνήθειες κι άλλα εκπαιδευτικά συστήματα ;

“Οι εκπαιδευτικές πολιτικές, μέθοδοι και πρακτικές που εφαρμόζονται στο εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας μπορούν επακριβώς να εφαρμοστούν σε μια άλλη χώρα η οποία έχει σαφείς διαφορές κουλτούρας;” (Phillips 2006,553)

Η άμεση μεταφορά είναι σπάνια, αλλά αυτό που μπορούμε να το πούμε ως το «ξένο παράδειγμα» είναι πολύ συχνό

Ο βαθμός επιτυχίας εξαρτάται από πολλούς και ποικίλους παράγοντες

- ✓ χρόνος που θα πρέπει να διαθέσουν
- ✓ χρόνος για να φανούν αποτελέσματα,
- ✓ ποιότητα της εφαρμογής, γιατί χρειάζεται πολύ μεγάλη υποστήριξη για να μην έχει η μέθοδος επιφανειακό χαρακτήρα,
- ✓ τέλος το άγχος των εκπαιδευτικών που νιώθουν ότι τους παρατηρούν.
- ✓ ύλη που «πρέπει να βγει»

(Ρεκαλίδου 2012, Cowen 2006, Jongsung 2021)